

Pagaidu versija

TIESAS SPRIEDUMS (piekt? pal?ta)

2018. gada 22. novembr? (*)

L?gums sniegt prejudici?lu nol?mumu – Kop?ja pievienot?s v?rt?bas nodok?a (PVN) sist?ma – Direkt?va 2006/112/EK – Piem?rošanas joma – Ar nodokli apliekami dar?jumi – Pakalpojums par atl?dz?bu – Ar nodokli neapliekamas zaud?jumu atl?dz?bas un ar nodokli apliekamu sniegto pakalpojumu, par kuriem samaks?ta “kompens?cija”, noš?iršana

Lieta C?295/17

par l?gumu sniegt prejudici?lu nol?mumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa)* (Š??r?jtiesa nodok?u liet?s (Administrat?vo š??r?jtiesu centrs), Portug?le) iesniedza ar l?mumu, kas pie?emts 2017. gada 8. janv?r? un kas Ties? re?istr?ts 2017. gada 22. maij?, tiesved?b?

MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia SA

pret

Autoridade Tributária e Aduaneira.

TIESA (piekt? pal?ta)

š?d? sast?v?: Tiesas priekšs?d?t?js K. L?nartss [*K. Lenaerts*], kas pilda piekt?s pal?tas priekšs?d?t?ja pien?kumus, tiesneši E. Levits (referents) un M. Bergere [*M. Berger*],

?ener?ladvok?te: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekret?re: R. Šereša [*R. ?ere?*], administratore,

?emot v?r? rakstveida procesu un 2018. gada 26. apr??a tiesas s?di,

?emot v?r? apsv?rumus, ko sniedza:

– *MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia SA* v?rd? – V. Codeço, M. Machado de Almeida un R. M. Fernandes Ferreira, advogados,

– Portug?les vald?bas v?rd? – L. Inez Fernandes, M. Figueiredo un R. Campos Lares, p?rst?vji,

– ?rijas vald?bas v?rd? – M. Browne un J. Quaney, k? ar? A. Joyce, p?rst?vji, kuriem pal?dz N. J. Travers, SC, un A. Keirse, BL,

– Eiropas Komisijas v?rd? – L. Lozano Palacios un A. Caeiros, p?rst?vji,

noklaus?jusies ?ener?ladvok?tes secin?jumus 2018. gada 7. j?nija tiesas s?d?,

pasludina šo spriedumu.

Sprīdums

1 Līgums sniegt prejudiciālu nolikumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV 2006, L 347, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “PVN direktīva”) 2. panta 1. punkta c) apakšpunktu, 64. panta 1. punktu, 66. panta pirmās daļas a) punktu un 73. pantu.

2 Šis līgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia SA* (turpmāk tekstā – “MEO”) un *Autoridade Tributária e Aduaneira* (Nodokļu un muitas iestāde, Portugāle) par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) iekasēšanu, kā arī ar to saistītajiem kompensācijas procentiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 PVN direktīvas 2. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir paredzēts, ka PVN uzliek “pakalpojumu sniegšanai, ko par atlīdzību kādā dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rēķina kā tās”.

4 Šīs direktīvas 64. panta 1. punktā ir noteikts:

“Ja pakalpojumu sniegšana vai preču piegāde [...] rada turpmākus rēķinu pārskatus vai turpmākus maksājumus, tad tās uzskata par pabeigtām tad, kad beidzas laiks, uz kuru attiecas šādi rēķinu pārskati vai maksājumi.”

5 Minētās direktīvas 66. panta pirmajā daļā ir paredzēts:

“Atkļūdoties no 63., 64. un 65. panta, dalībvalstis var paredzēt, ka attiecībā uz konkrētiem darījumiem vai dažādu kategoriju nodokļa maksātājiem nodoklis kāst iekasējams kādā no šādiem termiņiem:

a) vāļkais, izsniedzot rēķinu;

[..].”

6 Minētās direktīvas 73. pants ir izteikts šādā redakcijā:

“Preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai, uz ko neattiecas 74. līdz 77. pants, summa, kurai uzliek nodokli [nodokļa bāze], ir visa summa, kas veido atlīdzību [samaksu], kuru piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs par šiem darījumiem ir saņēmis vai saņems no pircēja, pakalpojumu saņēmēja vai trešās personas, tostarp subsīdijas, kas tieši saistītas ar šo darījumu cenām.”

7 PVN direktīvas 90. pants ir noteikts:

“1. Anulēšanas, atteikuma vai pilnības vai daļējas nemaksēšanas gadījumā, vai arī ja cenu samazina pēc tam, kad notikusi piegāde, saskaņā ar dalībvalstu paredzētajiem noteikumiem attiecīgi samazina summu, kurai uzliek nodokli.

2. Pilnības vai daļējas nemaksēšanas gadījumā dalībvalstis var atkļūpties no 1. punkta.”

Portugāles tiesības

8 Atbilstoši *Código do Imposto sobre o Valor Acrescentado* (Pievienotās vērtības nodokļa

kodekss) 1. panta 1. punkta a) apakšpunktam:

“Pievienot?s v?rt?bas nodokli uzliek:

a) par pre?u pieg?di un pakalpojumu snieg?anu, ko par atl?dz?bu valsts teritorij? veic nodok?a maks?t?js, kas r?kojas š?d? status?.”

9 Pievienot?s v?rt?bas nodok?a kodeksa 16. panta 1. punkts ir izteikts š?d? redakcij?:

“Neskarot 2. un 10. punkta noteikumus, nodok?a b?ze par pre?u pieg?di un pakalpojumu snieg?anu, kas ir apliekamas ar nodokli, atbilst samaksai, kura ir sa?emta vai kura ir j?sa?em no pirc?ja, pakalpojumu sa??m?ja vai treš?s personas.”

Pamatlieta un prejudici?lie jaut?jumi

10 *MEO*, Lisabon? (Portug?le) re?istr?ta sabiedr?ba, galvenok?rt nodarbojas ar pakalpojumu snieg?anu telekomunik?ciju jom? Portug?les teritorij?. T?gad t? veic saimniecisko darb?bu PVN direkt?vas 9. panta 1. punkta otr?s da?as izpratn? un t?d?? tai tiek uzlikts PVN.

11 Veicot savu darb?bu, *MEO* ar klientiem sl?dz l?gumus par pakalpojumu snieg?anu telekomunik?ciju, interneta piek?uves, telev?zijas un multimediju jom?s; dažos no šiem l?gumiem ir paredz?ti minim?lie saist?bu laikposmi, vienlaikus klientiem pied?v?jot izdev?gus nosac?jumus, tostarp zem?kas ikm?neša abon?šanas maksas veid?.

12 Šajos l?gumos ar? ir noteikts, ka gad?jum?, ja pirms nol?gt? minim?l? saist?bu laikposma beig?m p?c klientu piepras?juma vai vi?u vainas d?? tiek atsl?gti tajos paredz?tie produkti un pakalpojumi, *MEO* ir ties?bas uz kompens?ciju, kas atbilst nol?gt?s ikm?neša abon?šanas maksas summai, reizinot to ar starp?bu starp l?gum? paredz?to minim?l? saist?bu laikposma ilgumu un to m?nešu skaitu, kuros pakalpojums ir ticis sniegts.

13 Iesniedz?jtiesas skat?jum?, summu, kas klientam ir j?maks? *MEO* l?guma par pakalpojumu snieg?anu priekšlaic?gas izbeigšanas gad?jum?, t?d?j?di veido abon?šanas maksas summa, kura atbilst visam minim?lajam saist?bu laikposmam, lai gan pakalpojumu sniegšana šim klientam netiek nodrošin?ta l?dz min?t? laikposma beig?m.

14 No l?muma l?gt prejudici?lu nol?mumu ar? izriet, ka klientam ir j?maks? min?t? summa, ja pakalpojumi tiek atsl?gti pirms minim?l? saist?bu laikposma beig?m, tostarp, ja klients nepilda pien?kumu maks?t nol?gto ikm?neša abon?šanas maksu.

15 P?rbaud?, kas *MEO* tika veikta laikposm? no 2014. gada 1. apr??a l?dz 20. novembrim, Nodok?u un muitas iest?de konstat?ja, ka attiec?b? uz 2012. taks?cijas gadu *MEO* nebija samaks?jusi PVN par summu, ko t? bija nor?d?jusi r??inos klientiem p?c l?gumu par pakalpojumu snieg?anu priekšlaic?gas izbeigšanas un t?d?j?di bija izdevusi aktus par PVN iekas?šanu.

16 No l?muma l?gt prejudici?lu nol?mumu izriet, ka p?c tam, kad klients priekšlaic?gi p?rtrauc l?gumu par pakalpojumu snieg?anu, *MEO* atsl?dz šaj? l?gum? paredz?tos pakalpojumus un nos?ta klientam r??inu, kur? ir min?ta l?gum? iepriekš noteikt?s kompens?cijas summa, k?da pien?kas *MEO*, k? ar? nor?de “ar PVN nav apliekams”.

17 Uzskat?dama, ka summa, kas maks?jama par l?gumu par pakalpojumu snieg?anu priekšlaic?gu izbeigšanu, ir kompens?cija, kas nav apliekama ar PVN, jo t? nav paredz?ta k? samaksa par pakalpojumu snieg?anu, *MEO* iesniedza iesniegumu par min?t? akta par PVN iekas?šanu apstr?d?šanu; šis iesniegums tika noraid?ts.

18 MEO 2015. gada 23. decembrī cēla pārsūdzību par šo lēmumu noraidīt apstrīdēšanas iesniegumu, kura netika izskatīta likumā paredzētajā termiņā.

19 2016. gada 20. maijā MEO cēla iesniedzējtiesā – *Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa)* (Šķērtējtiesa nodokļu lietās (Administratīvā šķērtējtiesu centrs), Portugāle) – prasību, lai panāktu, ka tiek konstatēts, ka akti par PVN iekasēšanu ir prettiesiski.

20 Iesniedzējtiesa uzskata, ka summas, kas MEO pienākas no klientiem par līgumiskā minimālā saistību laikposma neieviešanu attiecībā uz PVN, veido samaksu par pakalpojumu sniegšanu un tādējādi ir uzskatāmas par atlīdzību.

21 Minētās tiesas skatījumā, šīm summām ir atlīdzības raksturs arī tādēļ, ka ar tām var nodrošināt, ka MEO saglabā tūdu pašu ievērošanu apmēru, kāds būtu tad, ja pakalpojumu sniegšana nebūtu pārtraukta. MEO nerodoties nekāda negatīva, jo par šīm summām ir notikusi līgumiska vienošanās.

22 Šajos apstākļos *Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa)* (Šķērtējtiesa nodokļu lietās (Administratīvā šķērtējtiesu centrs)) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai [PVN] direktīvas 2. panta 1. punkta c) apakšpunkts, 64. panta 1. punkts, 66. panta pirmās daļas a) punkts un 73. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka telekomunikāciju (televīzijas, interneta, mobilo sakaru tīkla un fiksētā tīkla) operatoram ir jāmaksā [PVN] par [iepriekš noteikto] summu, kuru – gadījumā, ja līgums, kurā ir paredzēts pienākums pildīt saistības kādu noteiktu laikposmu (abonenta piesaistes periods), klienta vainas dēļ tiek izbeigts pirms šā laikposma beigām – šis operators izraksta rēķinus saviem klientiem un kuras apmaksas ir iepriekš noteikts un atbilst līgumā paredzētajam ikmēneša maksījumam, kas reizināts ar to mēnešu skaitu, kuri atlikuši līdz abonenta piesaistes perioda beigām, ja brīdī, kad par minēto summu tiek izrakstīti rēķini, un neatkarīgi no tā, vai šā summa ir faktiski piedzīta, operators jau ir izbeidzis pakalpojumu sniegšanu, un ja:

a) rēķinā norādītās summas mērķis atbilstoši līgumā noteiktajam ir atturēt klientu no tāda līgumā paredzētā abonenta piesaistes perioda neieviešanas, kuru višķāpēties ievērot, un atlīdzināt zaudējumus, kas abonenta piesaistes perioda neieviešanas rezultātā nodarīti operatoram un izriet konkrēti no zaudēšanas peļņas, kuru tas būtu guvis, ja līgums būtu palicis spēkā līdz šā perioda beigām, kā arī zemāku tarifu nolīgšanas, aprēķojuma nodrošināšanas un citiem piedāvājumiem bez maksas vai par zemāku cenu, kā arī reklāmas un klientu iegāšanas izmaksas;

b) par līgumiem, kuros ir paredzēts abonenta piesaistes periods, [tirdzniecības pārstevis] saņem lielāku atlīdzību nekā par līgumiem, kuros abonenta piesaistes periods nav paredzēts, jo vienā un otrā (proti, gan šā abonenta piesaistes periodu paredzošo, gan neparedzošo līgumu) gadījumā atlīdzību aprēķina, pamatojoties uz noslēgtajās līgumos noteikto ikmēneša maksājumu apmēru;

c) summa, par kuru izrakstīti rēķini, valsts tiesībās ir kvalificējama kā līgumsods?

2) Vai uz pirmo jautājumu kopumā būtu jāatbild atšķirīgi, ja kāds vai vairāki no tādā apakšpunktos minētajiem apstākļiem neatbilstu patiesībai?”

Par līgumu atkārtoti sēkt tiesvedības mutvārdu daļu

23 Pēc tam, kad ģenerālvokģte bija sniegusi secinģjumu, MEO ar aktu, kas Tiesas

kancelej? iesniegts 2018. gada 25. j?nij?, l?dza saska?? ar Tiesas Reglamenta 83. pantu izdot r?kojumu par tiesved?bas mutv?rdu da?as atk?rtotu s?kšanu.

24 Sava l?guma pamatojumam *MEO* b?t?b? nor?d?ja, ka ?ener?ladvok?tes secin?jumi, it ?paši to 41., 44., 46. un 47. punkts ir balst?ti uz k??dainiem faktiem, tostarp attiec?b? uz summu, ko *MEO* izrakst?jis klientiem r??inos l?guma par pakalpojumu sniegšanu priekšlaic?gas izbeigšanas gad?jum?.

25 Šaj? zi?? ir j?atg?dina, ka saska?? ar LESD 252. panta otro da?u ?ener?ladvok?ts, iev?rojot piln?gu objektivit?ti un neatkar?bu, atkl?t? tiesas s?d? sniedz pamatotus secin?jumus liet?s, kur?s saska?? ar Eiropas Savien?bas Tiesas stat?tiem ir vajadz?ga ?ener?ladvok?ta piedal?šan?s. Tiesai nav saistoši nedz ?ener?ladvok?ta secin?jumi, nedz šo secin?jumu pamatojums (spriedums, 2017. gada 22. j?nijs, *Federatie Nederlandse Vakvereniging* u.c., C?126/16, EU:C:2017:489, 31. punkts, k? ar? taj? min?t? judikat?ra).

26 T?pat ir j?atg?dina, ka nedz Eiropas Savien?bas Tiesas stat?tos, nedz Reglament? ieinteres?taj?m person?m nav paredz?ta iesp?ja iesniegt apsv?rumus par ?ener?ladvok?ta sniegtajiem secin?jumiem (spriedums, 2017. gada 25. oktobris, *Polbud – Wykonawstwo*, C?106/16, EU:C:2017:804, 23. punkts un taj? min?t? judikat?ra). T?d?j?di vienas ieinteres?t?s personas nepiekrīšana ?ener?ladvok?ta secin?jumiem, lai k?di ar? neb?tu vi?a šajos secin?jumos apl?kotie jaut?jumi, pati par sevi nevar b?t pamatots iemesls tiesved?bas mutv?rdu da?as atk?rtotai s?kšanai (spriedumi, 2017. gada 25. oktobris, *Polbud – Wykonawstwo*, C?106/16, EU:C:2017:804, 24. punkts, k? ar? 2017. gada 29. novembris, *King*, C?214/16, EU:C:2017:914, 27. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

27 Ar argumentiem par sast?vda??m, kas veido summu, kura tiek nor?d?ta r??in? gad?jum?, ja klients priekšlaic?gi izbeidz l?gumu par pakalpojumu sniegšanu, *MEO* cenšas atbild?t uz ?ener?ladvok?tes secin?jumiem, apšaub?dama min?t?s summas raksturojumu, k?ds tas izriet no l?guma sniegt prejudici?lu nol?mumu, no Tiesas r?c?b? esošajiem lietas materi?liem, k? ar? no tiesas s?d? sniegtaj?m zi??m.

28 Protams, atbilstoši Reglamenta 83. pantam Tiesa, uzklau?jusi ?ener?ladvok?tu, var jebkur? br?d? izdot r?kojumu par tiesved?bas mutv?rdu da?as atk?rtotu s?kšanu, it ?paši, ja t? uzskata, ka t? nav pietiekami inform?ta, vai ja k?ds lietas dal?bnieks p?c š?s da?as pabeigšanas iesniedz zi?as par jaunu faktu, kam var b?t izš?iroša ietekme uz Tiesas nol?mumu, vai ar? ja lieta ir j?izskata, pamatojoties uz argumentu, kuru lietas dal?bnieki vai Eiropas Savien?bas Tiesas stat?tu 23. pant? min?t?s ieinteres?t?s personas nav apspriedušas.

29 Proti, t?s summas apr??inu, ko *MEO* r??inos ir nor?d?jusi par l?guma par pakalpojumu sniegšanu priekšlaic?gu p?rtraukšanu, iesniedz?jtiesa ir raksturojusi t?, k? izriet no š? sprieduma 12. punkta, turkl?t *MEO* to nav apstr?d?jusi nedz savos apsv?rumos, nedz tiesas s?d?. Turkl?t ir j?uzsver, ka faktu konstat?jums ir tikai iesniedz?jtiesas jurisdikcij?. *MEO* sniegt? š?s summas kvalifik?cija nav saistoša Tiesai, kad t? atbild uz l?gumu sniegt prejudici?lu nol?mumu.

30 Šaj? gad?jum? Tiesa, uzklau?jusi ?ener?ladvok?ti, uzskata, ka t?s r?c?b? ir visa nepieciešam? inform?cija, lai atbild?tu uz iesniedz?jtiesas uzdotajiem jaut?jumiem, un saska?? ar Tiesas viedokli pamatlietas atrisin?šanai visi argumenti, it ?paši argumenti par min?t?s summas kvalifik?ciju, Ties? ir apspriesti.

31 T?tad r?kojums par tiesved?bas mutv?rdu da?as atk?rtotu s?kšanu nav j?izdod.

Par prejudici?lajiem jaut?jumiem

Par pieņemamību

32 Portugāles Republika norāda uz līguma sniegt prejudiciālu nolikumu nepieņemamību, atsaukdams uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu nenoteikto un spekulatīvo raksturu; iesniedzējtiesa neesot pierādījusi pamatlietas faktiskos apstākļus un neesot noteikusi attiecīgo tiesisko regulējumu.

33 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, Tiesai un valsts tiesām sadarbojoties atbilstoši LESD 267. pantam, tikai valsts tiesai, kas izskata lietu un kas ir atbildīga par pieņemamo tiesas nolikumu, jāemot vērā lietas patēnības, ir jānovērtē gan tas, cik lielā mērā prejudiciālais nolikums ir nepieciešams sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu atbilstība. Līdz ar to, ja uzdotie jautājumi ir par Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolikumu (spriedums, 2018. gada 6. marts, *SEGRO un Horváth*, C-52/16 un C-113/16, EU:C:2018:157, 42. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

34 Turklāt valsts tiesas iesniegto līgumu var noraidīt tikai tad, ja ir acīmredzams, ka līgumam Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie un juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2018. gada 6. marts, *SEGRO un Horváth*, C-52/16 un C-113/16, EU:C:2018:157, 43. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

35 Šajā gadījumā no līguma sniegt prejudiciālu nolikumu izriet, ka iesniedzējtiesai ir šaubas par PVN direktīvas 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta un 73. panta interpretāciju un piemērošanu attiecībā uz to summu kvalifikāciju, ko *MEO* saņēmusi tādēļ, ka klienti ir izbeiguši līgumus par pakalpojumu sniegšanu pirms nolikuma minimālā saistību laikposma beigām. Tāpat ir jānorāda, ka iesniedzējtiesa ir pietiekami un precīzi izklāstījusi pamatlietas faktiskos apstākļus, kā arī atbilstošās tiesību normas, kas attiecas uz pamatlīdzi, no kurām izriet, ka uzdotie jautājumi nav hipotētiski.

36 No tā izriet, pirmkārt, ka šajā gadījumā līgumam Savienības tiesību interpretācijai ir noteikta saikne ar pamatlietas priekšmetu un, otrkārt, ka uzdotie jautājumi nav hipotētiski.

37 No iepriekš izklāstītā izriet, ka līgums sniegt prejudiciālu nolikumu ir pieņemams.

Par lietas būtību

Par pirmo jautājumu

38 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai iepriekš noteiktā summa – ko saimnieciskās darbības subjekts saņem gadījumā, ja klients priekšlaicīgi izbeidz līgumu par pakalpojumu sniegšanu, kurā ir paredzēts minimālais saistību laikposms, vai ja šis līgums tiek izbeigts viena vainas dēļ, – ja šīs summas apmērs atbilst summai, kuru šis saimnieciskās darbības subjekts būtu saņēmis minētā laikposma atlikušajā laikā, ir jāuzskata par atbildīgu saistībā ar pakalpojumu sniegšanu par atbildīgu PVN direktīvas 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē un par to kā par atbildīgu ir jāuzliek minētais nodoklis.

39 Šajā ziņā ir jānorāda, ka pakalpojumi tiek sniegti “par atbildīgu” minētās normas izpratnē tikai tad, ja starp pakalpojuma sniedzēju un tā saņēmēju pastāv tiesiskās attiecības, kurās tiek veikts savstarpējs izpildījums, un pakalpojuma sniedzēja saņemtais samaksa ir faktiskā atbildība par pakalpojuma saņēmējam individuāli sniegto pakalpojumu (šajā nozīmā skat. spriedumus, 2007. gada 18. jūlijs, *Société thermale d'Eugénie-les-Bains*, C-277/05, EU:C:2007:440, 19.

punkts un taj? min?t? judikat?ra, k? ar? 2015. gada 23. decembris, *Air France?KLM un Hop!Brit?Air*, C?250/14 un C?289/14, EU:C:2015:841, 22. punkts). T? ir gad?jum?, ja past?v tieša saikne starp sniegto pakalpojumu un sa?emto samaksu (šaj? noz?m? skat. spriedumu, 2015. gada 23. decembris, *Air France?KLM un Hop!Brit?Air*, C?250/14 un C?289/14, EU:C:2015:841, 23. punkts, k? ar? taj? min?t? judikat?ra).

40 Attiec?b? uz tiešo saikni starp sa??m?jam sniegto pakalpojumu un faktiski sa?emto samaksu, Tiesa attiec?b? uz t?du lidmaš?nas bi?ešu p?rdošanu, kuras pasažieri nav izmantojuši un par kur?m vi?i nav var?juši sa?emt atl?dz?bu, jau ir nospriedusi, ka atl?dz?bu par cenu, kas samaks?ta, parakstot l?gumu par pakalpojuma sniegšanu, veido ties?bas, kas no t? raduš?s klientam, proti, sa?emt no l?guma izrietošo pien?kumu izpildi, neatkar?gi no t?, vai klients ?steno š?s ties?bas. T?d?j?di pakalpojumu sniedz?js sniedz šo pakalpojumu, tikl?dz tas sniedz klientam iesp?ju to izmantot, t?d?j?di iepriekš min?t?s tieš?s saiknes esam?bu neietekm? tas, ka klients min?t?s ties?bas neizmanto (šaj? noz?m? skat. spriedumu, 2015. gada 23. decembris, *Air France?KLM un Hop!Brit?Air*, C?250/14 un C?289/14, EU:C:2015:841, 28. punkts).

41 Ta?u attiec?b? uz nosac?jumu par tiešo saikni starp sa?emto samaksu un sniegto pakalpojumu ir j?p?rliecin?s, vai summa, kas pien?kas par minim?l? saist?bu laikposma neiev?rošanu saska?? ar pamatliet? apl?koto l?gumu noteikumiem, atbilst atl?dz?bai par pakalpojumu, ?emot v?r? š? sprieduma 39. un 40. punkt? min?to judikat?ru.

42 Šaj? gad?jum? ir j?atg?dina, ka saska?? ar apr??in?šanas veidu, ko ir aprakst?jusi iesniedz?jtiesa un kas min?ts š? sprieduma 12. punkt?, summu, k?da atbilstoši šiem l?gumiem ir j?maks? par minim?l? saist?bu laikposma neiev?rošanu, veido abon?šanas maksas summa, kas reizin?ta ar starp?bu starp minim?l? saist?bu laikposma ilgumu un to m?nešu skaitu, kuros pakalpojums ir ticis sniegts. T?d?j?di tas, ka tiek samaks?ta summa, kas ir maks?jama par minim?l? saist?bu laikposma neiev?rošanu, ?auj *MEO* princip? g?t t?dus pašus ien?kumus k? tad, ja klients neb?tu izbeidzis l?gumu priekšlaic?gi.

43 Attiec?b? uz l?guma noteikumu noz?mi, kvalific?jot dar?jumu k? ar nodokli apliekamu dar?jumu, ir j?nor?da, ka faktisk?s ekonomisk?s un komerci?l?s situ?cijas ?emšana v?r? ir uzskat?ma par pamatkrit?riju kop?j?s PVN sist?mas piem?rošanai (šaj? noz?m? skat. spriedumu, 2013. gada 20. j?nijs, *Newey*, C?653/11, EU:C:2013:409, 42. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

44 T? k? *MEO* atbilstoši pamatliet? apl?kotajiem l?gumiem minim?l? saist?bu laikposma neiev?rošanas gad?jum? ir ties?bas sa?emt t?du pašu summu, k?du t? b?tu sa??musi k? atl?dz?bu par pakalpojumiem, ko t? b?tu uz??musies sniegt tad, ja klients neb?tu izbeidzis l?gumu, – kas ir attiec?g? gad?jum? j?p?rbauda iesniedz?jtiesai – tas, ka klients priekšlaic?gi izbeidz l?gumu vai tas tiek izbeigts klienta vainas d??, nemaina attiec?bu starp *MEO* un t? klientu faktisko ekonomisko situ?ciju.

45 Šajos apst?k?os ir uzskat?ms, ka atl?dz?bu par summu, ko klients samaks?jis *MEO*, veido klienta ties?bas uz to, ka šis operators izpilda saist?bas, kuras izriet no l?guma par pakalpojumu sniegšanu, pat ja klients nev?las vai nevar izmantot š?s ties?bas savas vainas d??. Proti, šaj? liet? *MEO* dod klientam iesp?ju sa?emt šo pakalpojumu š? sprieduma 40. punkt? min?t?s judikat?ras izpratn?, un min?t? pakalpojuma sniegšanas izbeigšan? t? nav vainojama.

46 Šaj? zi?? ir j?piebilst, ka tad, ja min?t? summa tiktu kvalific?ta k? kompens?cija, kuras m?r?is ir atl?dzin?t zaud?jumus, kas nodar?ti *MEO*, klienta veikt?s samaksas raksturs b?tu cit?ds atkar?b? no t?, vai šis klients izlemj vai neizlemj izmantot attiec?go pakalpojumu l?gum? paredz?taj? laikposm?.

47 T?d?j?di no PVN viedok?a attieksme pret klientu, kuram ir sniegti pakalpojumi visu l?gum?

noteikto minimālo saistību laikposmu, un klientu, kurš izbeidz līgumu pirms šā laikposma beigām, būtu atšifrēga.

48 Tād?? ir j?uzskata, ka summa, kas maksājama par minimāl? saistību laikposma neievērošanu, ir samaksa par pakalpojumiem, ko sniegusi MEO, neatkarīgi no tā, vai klients steno vai nesteno tiesības saņemt minētos pakalpojumus līdz minimāl? saistību laikposma beigām.

49 Attiecībā uz prasību, lai samaksāt? summas atbilstu faktiskajai samaksai par individuāli sniegtu pakalpojumu, ir j?uzsver, ka sniedzamais pakalpojums, k? ar? summa, kas klientam r??in? tiek norād?ta gadījum?, ja līgums tiek izbeigts minimāl? saistību laikposma gait?, jau ir noteikti līguma noslēgšanas brīd?.

50 Tād?j?di summa, kas ir j?maks? par minimāl? saistību laikposma neievērošanu, ir uzskatāma par kopēj?s cenas, kura tiek maksāta par pakalpojumu sniegšanu, kas sadal?ta ikmēnša maks?, neatemamu sastāvdaļu, kura samaksas pienākuma neizpildes gadījum? nekavējoties k??st iekasājama.

51 Attiecībā uz p?d?jo min?to apstākli no l?muma l?gt prejudiciālu nol?mumu izriet, ka saska?? ar piemērojam?m valsts tiesību normām ar min?to summu saistātais nodoklis ir j?maks? r??ina izsniegšanas brīd? – šis gadījums ir paredzēts PVN direktīvas 66. panta pirm?s da?as a) apakšpunkt?, tostarp atkāpjoties no š?s direktīvas 64. panta 1. punkta; iesniedzētiesa tieši atsaucas uz minētaj?m normām pirmaj? jaut?jumu?. ?emot vēr? iepriekš izkl?stēto, it ?paši faktu, ka līguma priekšlaicīga izbeigšana nemaina attiecību starp MEO un t?s klientu faktisko ekonomisko situāciju, ir uzskatāms, ka nedz tas, ka līguma izbeigšanas gadījum? PVN k??st iekasājams priekšlaicīgi, nedz iepriekš minēt?s normas neietekm? PVN direktīvas 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta interpretāciju, k?da ir j?sniedz šaj? liet?.

52 Tād?j?di summa, kas maksājama par minimāl? saistību laikposma neievērošanu, ir samaksa par individuālo pakalpojumu sniegšanu.

53 No pirm? jautājuma formulējuma, kur? ir norādēts ar? uz PVN direktīvas 73. pantu, izriet, ka iesniedzētisei ir šaubas par to, k? summas, kas maksājama līguma priekšlaicīgas izbeigšanas gadījum?, faktiska neiekasāšana var ietekmēt PVN iekasājamību.

54 Atbilstoši minētajam pantam nodokļa b?ze ir visa summa, kas veido samaksu, kuru pakalpojumu sniedzējs ir sa??mis vai saņēms no sava klienta.

55 Turklāt, t? k? PVN ir paredzēts uzlikt tikai galapatrēt?jam, t? PVN b?ze, kurš j?saņēms nodokļu iestādēm, nevar būt lielāka par faktisko samaksu, ko veicis galapatrēt?js un par ko ir aprē??inēts PVN, kura galīgais maksāt?js ir šis patrēt?js (šaj? nozēm? skat. spriedumu, 1996. gada 24. oktobris, *Elida Gibbs*, C?317/94, EU:C:1996:400, 19. punkts).

56 Tād?? ir lietderīgi piebilst, k? ?enerālvok?te ir norādējusi secinājumu 55. punkt?, ka vajadzības gadījum? kompetentaj?m valsts iestādēm ar valsts tiesīb?s noteiktajiem nosacījumiem b?s attiecīgi j?kori?? PVN, k? paredzēts PVN direktīvas 90. pant?, lai PVN tiktu atskaitēts no summas, ko pakalpojumu sniedzējs ir faktiski sa??mis no klienta.

57 ?emot vēr? iepriekš izkl?stēto, uz pirmo jautājumu ir j?atbild, ka PVN direktīvas 2. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir j?interpretē tād?j?di, ka iepriekš noteikt? summa, ko saimniecisk?s darbības subjekts saņēms gadījum?, ja klients priekšlaicīgi izbeidz līgumu par pakalpojumu sniegšanu, kur? ir paredzēts minimālais saistību laikposms, vai ja šis līgums tiek izbeigts vi?a vainas dē?, – ja š?s summas apmērs atbilst summai, k?du šis saimniecisk?s darbības subjekts

b?tu sa??mis min?t? laikposma atlikušaj? laik?, ja l?gums neb?tu izbeigts, bet tas ir j?p?rbauda iesniedz?jtiesai –, ir j?uzskata par atl?dz?bu par pakalpojumiem, kuri sniegti par samaksu, un par to k? par atl?dz?bu ir j?uzliek min?tais nodoklis.

Par otro jaut?jumu

58 Ar otro jaut?jumu iesniedz?jtiesa b?t?b? vaic?, vai pirm? jaut?juma a), b) un c) da?? min?tie apst?k?i – attiec?gi, fakts, ka fiks?t?s summas m?r?is ir nov?rst to, ka klienti neiev?ro minim?lo saist?bu laikposmu, un atl?dzin?t kait?jumu, kas saimniecisk?s darb?bas subjektam tiek nodar?ts š? laikposma neiev?rošanas gad?jum?, fakts, ka atl?dz?ba, ko tirdzniec?bas p?rst?vis sa?em par t?du l?gumu nosl?gšanu, kuros ir noteikts minim?lais saist?bu laikposms, ir liel?ka, nek? paredz?ta l?gumos, kuros š?ds laikposms nav noteikts, vai fakts, ka summa, par kuru izrakst?ts r??ins, valsts ties?b?s ir kvalific?ta k? l?gumsods, – ir izš?iroši l?gum? par pakalpojumu sniegšanu iepriekš noteikt?s summas, kas klientam ir j?maks? š? l?guma priekšlaic?gas izbeigšanas gad?jum?, kvalifik?cij?.

59 Pirmk?rt, iesniedz?jtiesa v?las noskaidrot, vai fiks?t?s summas m?r?is, kas ir nov?rst to, ka klienti neiev?ro minim?lo saist?bu laikposmu, un atl?dzin?t kait?jumu, kas saimniecisk?s darb?bas subjektam tiek nodar?ts l?guma priekšlaic?gas izbeigšanas gad?jum?, ietekm? š?s summas kvalifik?ciju k? atl?dz?bu par pakalpojumu sniegšanu.

60 Šaj? zi?? ir j?nor?da, ka j?dziens “pakalpojumu sniegšana” PVN direkt?vas izpratn? ir j?interpret? neatkar?gi no attiec?go dar?jumu m?r?iem un rezult?tiem (šaj? noz?m? skat. spriedumu, 2013. gada 20. j?nijs, Newey, C?653/11, EU:C:2013:409, 41. punkts).

61 Savuk?rt, k? jau ir atz?ts š? sprieduma 43. punkt?, ir svar?gi ?emt v?r? attiec?g? dar?juma faktisko ekonomisko situ?ciju, kas ir pamatkrit?rijs kop?j?s PVN sist?mas piem?rošanai (šaj? noz?m? skat. spriedumu, 2013. gada 20. j?nijs, Newey, C?653/11, EU:C:2013:409, 42., 48. un 49. punkts, k? ar? tajos min?t? judikat?ra). K? ?ener?ladvok?te ir nor?d?jusi secin?jumu 46. punkt?, š?das ekonomisk?s pieejas gad?jum? summa, kas ir j?maks? par minim?l? saist?bu laikposma neiev?rošanu, nodrošina MEO fiks?tus ien?kumus minim?las l?gumisk?s atl?dz?bas veid?.

62 T?d?j?di š?s summas m?r?is, kas ir nov?rst to, ka klienti neiev?ro minim?lo saist?bu laikposmu, nav izš?irošs min?t?s summas kvalifik?cij?, jo atbilstoši faktiskajai ekonomiskajai situ?cijai š?s summas m?r?is ir ar? princip? nodrošin?t MEO t?dus pašus ien?kumus, k?dus t? b?tu guvusi, ja l?gums neb?tu klienta vainas d?? izbeigts pirms minim?l? saist?bu laikposma beig?m.

63 Otrk?rt, iesniedz?jtiesa v?las noskaidrot, vai fakts, ka atl?dz?ba, ko tirdzniec?bas p?rst?vis sa?em par t?du l?gumu nosl?gšanu, kuros ir noteikts minim?lais saist?bu laikposms, ir liel?ka nek? atl?dz?ba, kas paredz?ta l?gumos, kuros š?ds laikposms nav noteikts, ietekm? t?s summas kvalifik?ciju, kura ir j?maks? par minim?l? saist?bu laikposma neiev?rošanu.

64 Lai noteiktu, vai min?t? summa veido samaksu par pakalpojumu sniegšanu, par kuru tiek uzlikts PVN, k? izriet no š? sprieduma 39.–51. punkta, tiek ?emta v?r? Tiesai iesniegtajos lietas materi?los min?t? inform?cija, no kuras izriet, ka š? summa tiek apr??in?ta, pamatojoties uz abon?šanas pamatmaksas summu gan par laikposmu pirms l?guma par pakalpojumu sniegšanu izbeigšanas, gan par laikposmu no l?guma izbeigšanas l?dz minim?l? saist?bu laikposma beig?m.

65 T?d??, t? k? Tiesas sniegt? atbilde uz pirmo jaut?jumu nek?di nav atkar?ga no fakta, ka atl?dz?ba, ko sa?em tirdzniec?bas p?rst?vis, var atš?irties atkar?b? no l?guma, k?ds nosl?gts ar klientu, veida, pietiek konstat?t, ka sal?dzin?jumam starp l?gumiem, kuros ir paredz?ts minim?lais saist?bu laikposms, un l?gumiem, kuros tas nav paredz?ts, nav noz?mes jaut?jum? par to, vai

summa, kas ir j?maks? par minim?l? saist?bu laikposma neiev?rošanu, ir atl?dz?ba par pamatlēt? apl?koto pakalpojumu sniegšanu.

66 Trešk?rt, iesniedz?jtiesa ar? v?las noskaidrot, vai fakts, ka summa, kura tiek nor?d?ta r??in? par minim?l? saist?bu laikposma neiev?rošanu, valsts ties?b?s tiek kvalific?ta k? l?gumsods, var ietekm?t š?s summas kvalifik?ciju k? atl?dz?bu par pakalpojumu sniegšanu.

67 Saska?? ar Tiesas past?v?go judikat?ru Savien?bas ties?bu normas teksts, kur? nav nevienas tiešas nor?des uz dal?bvalstu ties?b?m, parasti vis? Savien?b? ir j?interpret? autonomi un vienveid?gi (šaj? noz?m? skat. spriedumu, 2017. gada 16. novembris, *Kozuba Premium Selection*, C?308/16, EU:C:2017:869, 38. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

68 T?d?j?di, k? ?ener?ladvok?te ir nor?d?jusi secin?jumu 34. punkt?, PVN direkt?vas normu interpret?cij? nav b?tiski, vai š? summa valsts ties?b?s veido ties?bas sa?emt atl?dz?bu par neat?autu darb?bu vai l?gumsodu, vai t? tiek kvalific?ta k? zaud?jumu atl?dz?ba, kompens?cija vai ar? atl?dz?ba.

69 V?rt?jums par to, vai atl?dz?ba tiek sniegta k? samaksa par pakalpojumu sniegšanu, ir Savien?bas ties?bu jaut?jums, kas j?risina neatkar?gi no valsts ties?b?s sniegt? v?rt?juma.

70 ?emot v?r? iepriekš izkl?st?to, uz otro jaut?jumu ir j?atbild, ka l?gum? par pakalpojumu sniegšanu iepriekš noteikt?s summas, kas klientam ir j?maks? š? l?guma priekšlaic?gas izbeigšanas gad?jum?, kvalifik?cij? nav izš?irošs tas, ka š?s fiks?t?s summas m?r?is ir nov?rst to, ka klienti neiev?ro minim?lo saist?bu laikposmu, un atl?dzin?t kait?jumu, kas saimniecisk?s darb?bas subjektam tiek nodar?ts š? laikposma neiev?rošanas gad?jum?, tas, ka atl?dz?ba, ko tirdzniec?bas p?rst?vis sa?em par t?du l?gumu nosl?gšanu, kuros ir noteikts minim?lais saist?bu laikposms, ir liel?ka, nek? paredz?ta l?gumos, kuros š?ds laikposms nav noteikts, un tas, ka min?t? summa valsts ties?b?s ir kvalific?ta k? l?gumsods.

Par ties?šan?s izdevumiem

71 Attiec?b? uz pamatlētas pus?m š? tiesved?ba ir stadija proces?, kuru izskata iesniedz?jtiesa, un t? lemj par ties?šan?s izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsv?rumus Tiesai, un kas nav min?to pušu izdevumi, nav atl?dzin?mi.

Ar š?du pamatojumu Tiesa (piekt? pal?ta) nospriež:

1) **Padomes Direkt?vas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kop?jo pievienot?s v?rt?bas nodok?a sist?mu 2. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir j?interpret? t?d?j?di, ka iepriekš noteikt? summa, ko saimniecisk?s darb?bas subjekts sa?em gad?jum?, ja klients priekšlaic?gi izbeidz l?gumu par pakalpojumu sniegšanu, kur? ir paredz?ts minim?lais saist?bu laikposms, vai ja šis l?gums tiek izbeigts vi?a vainas d??, – ja š?s summas apm?rs atbilst summai, k?du šis saimniecisk?s darb?bas subjekts b?tu sa??mis min?t? laikposma atlikušaj? laik?, ja l?gums neb?tu izbeigts, bet tas ir j?p?rbauda iesniedz?jtiesai –, ir j?uzskata par atl?dz?bu par pakalpojumiem, kuri sniegti par samaksu, un par to k? par atl?dz?bu ir j?uzliek min?tais nodoklis.**

2) **L?gum? par pakalpojumu sniegšanu iepriekš noteikt?s summas, kas klientam ir j?maks? š? l?guma priekšlaic?gas izbeigšanas gad?jum?, kvalifik?cij? nav izš?irošs tas, ka š?s fiks?t?s summas m?r?is ir nov?rst to, ka klienti neiev?ro minim?lo saist?bu laikposmu, un atl?dzin?t kait?jumu, kas saimniecisk?s darb?bas subjektam tiek nodar?ts š? laikposma neiev?rošanas gad?jum?, tas, ka atl?dz?ba, ko tirdzniec?bas p?rst?vis sa?em par t?du l?gumu nosl?gšanu, kuros ir noteikts minim?lais saist?bu laikposms, ir liel?ka, nek? paredz?ta l?gumos, kuros š?ds laikposms nav noteikts, un tas, ka min?t?**

summa valsts tiesības ir kvalificēta kā līgumsods.

[Paraksti]

* Tiesvedības valoda – portugāļu.